T.C.

DANIŞTAY

8. DAİRE

E. 2022/5370

K. 2025/2053

T. 11.3.2025

• İDARİ İŞLEMİN İPTALİ İSTEMİ (Ad Değişikliği Talebinin Ambulans Kargo Gibi Temel Kamu Hizmetlerinde Yaşanan Aksaklıklar Nüfus Yoğunluğunun Yeni Yerleşim Yerinde Olması ve Eski Adın Kullanılmaz Hale Gelmesi Gibi Makul ve Meşru Kamu Yararı Gerekçelerine Dayandığının Tespit Edilmesi Halinde İdarenin Takdir Yetkisini Hukuka Uygun Şekilde Kullandığı Nazara Alınarak Yapılan Değerlendirmede İlgili Mevzuata Uygun ve İdarenin Takdir Yetkisi Sınırlarında Kamu Yararı da Nazara Alınarak Tesis Edildiği Anlaşılan Dava Konusu İşlemlerde Hukuka Aykırılık Görülmediği)

• BELEDİYELERİN AD VERME YETKİSİ (Belediye Meclislerine Ortak Alanlara ve Yerleşim Birimlerine Ad Verme Konusunda Takdir Yetkisi Tanındığı Ancak Bu Yetkinin Kamu Yararı ve Hizmet Gerekleriyle Sınırlı Olup Yargı Denetimine Tabi Olduğunun Kabul Edilmesi Gerektiği)

• İDARENİN TAKDİR YETKİSİ VE YARGISAL DENETİM SINIRI (İdarenin Takdir Yetkisini Kamu Yararına Uygun ve Mevzuat Çerçevesinde Kullandığının Anlaşılması Karşısında İşlemin İptali Yönündeki Bölge İdare Mahkemesi Kararının İdarenin Takdir Yetkisine Haksız Müdahale Teşkil Ettiği ve Hukuki İsabetten Yoksun Olduğu)

5393/m.9

Adres ve Numaralamaya İlişkin Yönetmeliği/m.24

ÖZET : Uyuşmazlık, idari işlemin iptali istemi hakkındadır.

Dosyanın incelenmesinden, 6360 Sayılı Kanun uyarınca köy statüsü kaldırılarak ve sınırları genişleyerek mahalle statüsü alan Mahallesi muhtarı tarafından Çeltik Belediye Başkanlığına sunulan 18/01/2021 tarihli Mahallesine gelen ambulans, kargo ve dışarıdan gelen vatandaşların isimden ötürü eski yerleşim yerine gittiği, mahalle sakinlerinin mahalle adının değiştirilmesi yönünde taleplerini içeren dilekçesi üzerine Çeltikçi Belediye Başkanlığı Fen İşleri Müdürlüğünün 22/01/2021 tarihli yazısı ve Zabıta Müdürlüğü tarafından düzenlenen 23/01/2021 tarihli rapor ve fotoğraflarda; Mahallesinde kalıcı suretle ikamet eden kimsenin olmadığı, yaylak olarak kullanıldığı, çok az sayıda ailenin hayvancılık yaptığı, sadece cenazelerin defin zamanlarında köy mezarlığının kullanıldığının tespit edildiği, ilgili Mahallesinden ayrılarak yeni Mahallesine bağlanan kısımda yaşayanların bağ, bahçe, çiftçilik ve hayvancılıkla uğraştığı ve nüfusun burada yoğun olduğu, adının eski ve kullanılmayan yerleşim yerini işaret ettiğinden kargo, ambulans, 112 gibi kurumsal hizmetler ile dışarıdan gelen vatandaşların eski yerleşim yerine gitmelerine sebep olduğu tespitleri üzerine dava konusu işlemlerin tesis edildiği anlaşılmıştır.

İlgili mevzuat incelendiğinde; 5393 Sayılı Kanun'da ifade edilen ortak alanlara ad verme hususu belediye meclisinin görevi olarak belirtilmiş, ancak ad vermede uygulanacak kriterler hakkında ise herhangi bir hüküm getirilmemiş, konu belediye meclisinin takdirine bırakılmıştır. Belediye meclisine tanınan bu takdir yetkisinin kullanımının ise mutlak ve sınırsız olmadığı, kamu yararı ve hizmetin gerekleriyle sınırlı olduğu ve bu yönden yargı denetimine tabi bulunduğu idare hukukunun bilinen ilkelerindendir. Başka bir ifadeyle, söz konusu ortak alanlara ad verme hususunda idareye tanınan takdir yetkisinin kamu yararı ve hizmet gerekleri ile şehircilik ilkeleri doğrultusunda kullanılması gerektiği tartışmasız olup, idarece takdir yetkisi kullanılırken, belirli ölçütler çerçevesinde makul ve meşru sebepler dikkate alınarak karar verilmesi gerekmektedir. Ad verme işlemleri bakımından takdir yetkisinin denetiminde 31/07/2006 tarih Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmeliğin 24. maddesinde belirlenen genel çerçevenin yanında idare hukukuna hakim olan ilkelerin de dikkate alınması gerektiği hususunda kuşku bulunmamaktadır.

Bu durumda, ilgili mevzuata uygun ve idarenin takdir yetkisi sınırlarında, kamu yararı da nazara alınarak tesis edildiği anlaşılan dava konusu işlemlerde hukuka aykırılık görülmemiştir.

Bu itibarla, davanın reddi yönündeki İdare Mahkemesi kararına yönelik istinaf isteminin kabulü, İdare Mahkemesi kararının kaldırılması, dava konusu işlemlerin iptaline ilişkin temyize konu Bölge Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.

İSTEMİN KONUSU : ... Bölge İdare Mahkemesi ...İdari Dava Dairesinin... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının, bir kısım davalı tarafından temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Davacılar tarafından, taşınmazının bulunduğu ... Mahallesi adının Bahçe Hisar Mahallesi olarak

değiştirilmesine dair Çeltik Belediye Meclisinin ... tarih ve ... sayılı kararı ile bu kararı uygun gören Çeltik Kaymakamlığının...arih ve ... sayılı kararı ve bu kararın onaylanmasına dair Konya Valiliğinin ... tarih ve ... sayılı kararının iptali istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... İdare Mahkemesince verilen ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararda; olayda, 6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un neticesi olarak köy statüsünden mahalle statüsüne dönüşen ve ilçe merkezinden bir bölümün de katılımıyla yeni ve sınırları daha büyük bir mahalle halini alan... Mahallesinin, köy statüsündeki mahallinde, kalıcı suretle ikamet eden pek kimsenin olmadığı, yaylak olarak kullanıldığı, çok az sayıda ailenin hayvancılık yaptığı, genel itibarıyla cenazelerin defin zamanlarında köy mezarlığının kullanıldığının Zabıta Müdürlüğünün ... tarih ve ... sayılı yazısı ve Fen İşleri Müdürlüğünün... tarih ve... sayılı yazısı ekinde yer alan tutanak, rapor ve fotoğraflar ile sabit olduğu, bu haliyle eskiye nazaran sınırları daha büyük bir yerleşim yeri haline gelen mahallenin, bu mahallenin bir kısmını meydana getiren ve yoğun bir yerleşik hayatın bulunmadığı eski köy statüsündeki yerin adı olan "..." adı ile anılması, hayat pratiğinde -ambulans, kargo şirketleri, dışarıdan gelen vatandaşların yanlış yere gitmesi gibi- sakıncalara yol açabileceği ve ayrıca, yeni verilen "..." adının, Anayasanın temel ilkelerine, yürürlükteki mevzuata, genel ahlaka aykırı, ayrımcılığa ve bölücülüğe yol açabilecek nitelikte olmadığı gibi yabancı dil kurallarına göre teşkil edilmiş kelime ve ifadeler ile çirkin, müstehcen ve gülünç bir ad da olmadığının anlaşıldığı, bu durumda, ... Mahallesi adının ... Mahallesi olarak değiştirilmesine dair dava konusu, Çeltik Belediye Meclisinin ... tarih ve ... sayılı kararı, bu kararı uygun gören Çeltik Kaymakamlığının ...tarih ve ... sayılı kararı ve bu kararın onaylanmasına dair Konya Valiliğinin ...tarih ve ... sayılı kararında hukuka ve mevzuata aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Bölge İdare Mahkemesi kararının özeti: ... Bölge İdare Mahkemesi ...İdari Dava Dairesince verilen kararda; dava dosyasında yer alan bilgi ve belgeleri ve fotoğrafların birlikte incelenmesinden, ... Köyünün adının değişmesi istemiyle Mahalle Muhtarı tarafından verilen 18/01/2021tarihli dilekçe üzerine Çeltik Belediye Başkanlığınca bu konuda görevlendirilen zabıta memuru M.K tarafından bir rapor hazırlandığı ve tek başına bu memur tarafından hazırlanan raporda sadece "6360 Sayılı Kanun ile köy tüzel kişiliğinden mahalle tüzel kişiliğine dönüşen ... Mahallesinin Çeltik Belediyesinin ...tarih ve ... sayılı kararı ile ... Mahallesinde sokaklar ile birleştirilerek ... Mahallesi sınırlarının tekrar tespit edildiği, ... Mahallesinin isminin değiştirilmesini talep eden mahalle sakinlerinin ... Mahallesine eklenen yeni ... Mahallesinde ikamet ettikleri 6360 Sayılı Kanun'dan önce köy statüsünde olan ... Mahallesinde ise kalıcı bir ikametgahın olmadığı, sadece yaylak olarak kullanıldığı ve iki ve üç ailenin hayvancılık yaptığı, başka bir yerleşik yaşamın olmadığının tespit edildiği, ... Mahallesinden ayrılarak ... Mahallesine dahil olan halkın ise mahallelerinin ... adının eski köy yerleşimini işaret ettiğinden dolayı kargocuların, 112 ambulansın, diğer birçok kurumsal faaliyetin eski köy yerleşim yerlerine gidip oralarda hizmet etmeye çalıştıkları, esas oturan mahalle halkına verilen hizmetlerin gecikmesi sebebiyle, Zabıta Hizmet Biriminin yerinde yapmış olduğu incelemelerde bilgi ve bulgular bu şekildedir." tespitlerine yer verildiği, dolayısıyla başkaca herhangi bir inceleme araştırma veya davacılar gibi ismi değiştirilmek istenilen mahalle nüfusuna kayıtlı olan diğer vatandaşlar nezdinde herhangi bir araştırma, oylama, görüş alınmasına başvurulmadan, mahalle isminin değiştirilmesinin kamu yararı ve hizmet gerekleri doğrultusunda olduğuna dair somut ve açık, hukuken kabul edilebilir tespitlere dayanılmadan dava konusu işlemlerin tesis edildiği, bu durumda, ... Mahallesi adının ...Mahallesi olarak değiştirilmesine dair dava konusu, Çeltik Belediye Meclisinin ... tarih ve ... sayılı kararı, bu kararı uygun gören Çeltik Kaymakamlığının...tarih ve ... sayılı kararı ve bu kararın onaylanmasına dair Konya Valiliğinin ... tarih ve ... sayılı kararında hukuka uygunluk aksi yönde verilen Mahkeme kararında hukuki isabet bulunmadığı gerekçesiyle davacılarının istinaf istemlerinin kabulüne, ...İdare Mahkemesi kararının kaldırılmasına, dava konusu işlemlerin iptaline karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENLERİN İDDİALARI :

Davalı Konya Valiliği tarafından, ... Mahalle muhtarı tarafından Çeltik Belediyesine, mahallenin eski köy statüsündeki ismi nedeniyle büyüyen yeni mahalle sakinlerinin kargo, hastane, ambulans hizmetleri hususunda yaşadığı aksaklıklar belirtilerek mahalle adının değiştirilmesi talebiyle dilekçe verildiği, Çeltik Belediye Fen İşleri Müdürlüğü yazısı ve Zabıta Müdürlüğü yazısı ve eki rapor ve fotoğraflarla söz konusu ... Köyünün, Çeltik merkeze bağlı ... Mahallesinin bir kısmıyla birleşip büyüdüğü ve ... Köyünde nüfusun olmadığı, yalnızca cenaze defin işlemleri esnasında kullanıldığı, ... Mahallesinden ayrılıp ... Köyüne bağlanan kısımda yaşayan vatandaşların bağ, bahçe, çiftçilik ve hayvancılıkla uğraştığı tespitlerinin yer aldığı, tüm bu bilgi ve belgelerin değerlendirilmesi sonucu dava konusu işlemlerin tesis edildiği, mahalle isim değişikliği hususunda mevzuatta tüm mahalle sakinlerinin talebinin gerektiğine dair hüküm bulunmadığı ileri sürülmektedir.

Davalı Çeltik Belediye Başkanlığı tarafından, ... Mahalle Muhtarı tarafından yaşanan karışıklıklar nedeniyle isim değişikliği hakkında belediyeye dilekçe verildiği, dava konusu işlemlerin mevzuata uygun olduğu, yapılan inceleme ve hazırlanan rapor üzerine mahallenin ihtiyaçlarına uygun ve halkın isteği de gözönünde tutularak, kamu hizmetlerinin aksamaması için kamu yararı gözetilerek işlemlerin tesis edildiği ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMALARI : Davacılar vekili tarafından, Bölge İdare Mahkemesi kararının usul ve mevzuata uygun olduğu belirtilerek istemlerin reddi gerektiği savunulmuştur.

DANIŞTAY TETKİK HAKİMİNİN DÜŞÜNCESİ : Temyiz istemlerinin kabulüyle Bölge İdare Mahkemesi kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

Karar veren Danıştay Sekizinci Dairesince, Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

KARAR : İNCELEME VE GEREKÇE:

İLGİLİ MEVZUAT:

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun "Mahalle ve yönetimi" başlıklı 9. maddesinde; "Mahalle, muhtar ve ihtiyar heyeti tarafından yönetilir.

Belediye sınırları içinde mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, bölünmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesi, belediye meclisinin kararı ve kaymakamın görüşü üzerine valinin onayı ile olur.

Muhtar, mahalle sakinlerinin gönüllü katılımıyla ortak ihtiyaçları belirlemek, mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek, belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkilerini yürütmek, mahalle ile ilgili konularda görüş bildirmek, diğer kurumlarla iş birliği yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yapmakla yükümlüdür. (Ek cümle: 12/11/2012-6360/15 md.) Belediye sınırları içinde nüfusu 500'ün altında mahalle kurulamaz.

Belediye, mahallenin ve muhtarlığın ihtiyaçlarının karşılanması ve sorunlarının çözümü için bütçe imkanları ölçüsünde gerekli ayni yardım ve desteği sağlar; kararlarında mahallelinin ortak isteklerini göz önünde bulundurur ve hizmetlerin mahallenin ihtiyaçlarına uygun biçimde yürütülmesini sağlamaya çalışır." hükmüne,

31 Temmuz 2006 tarih ve 26245 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Adres ve Numaralamaya İlişkin Yönetmeliğin "Ad veya numara verilmesinde uyulması gereken esaslar" başlıklı 24. maddesinde; "Belediyeler, sınırları içinde kalan sahayı, 5393 Sayılı Belediye Kanununa göre uygun sayıda mahalle veya meydan, bulvar, cadde, sokak ve küme evlerden oluşan bölgelere ayırır. Mahalle, sokak, cadde, bulvar, meydan ve benzeri yerlerin adları; Anayasanın temel ilkelerine, yürürlükteki mevzuata, genel ahlaka aykırı, ayrımcılığa ve bölücülüğe yol açabilecek nitelikte tespit edilemez. Yabancı dil kurallarına göre teşkil edilmiş kelime ve ifadeler ile çirkin, müstehcen ve gülünç adlar konulamaz. Yabancı ülke mensuplarının isimleri verilmeden önce Dışişleri Bakanlığının uygun görüşü alınır." hükmüne yer verilmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Dosyanın incelenmesinden, 6360 Sayılı Kanun uyarınca köy statüsü kaldırılarak ve sınırları genişleyerek mahalle statüsü alan ... Mahallesi muhtarı tarafından Çeltik Belediye Başkanlığına sunulan 18/01/2021 tarihli ... Mahallesine gelen ambulans, kargo ve dışarıdan gelen vatandaşların isimden ötürü eski yerleşim yerine gittiği, mahalle sakinlerinin mahalle adının değiştirilmesi yönünde taleplerini içeren dilekçesi üzerine Çeltikçi Belediye Başkanlığı Fen İşleri Müdürlüğünün 22/01/2021 tarihli yazısı ve Zabıta Müdürlüğü tarafından düzenlenen 23/01/2021 tarihli rapor ve fotoğraflarda; ... Mahallesinde kalıcı suretle ikamet eden kimsenin olmadığı, yaylak olarak kullanıldığı, çok az sayıda ailenin hayvancılık yaptığı, sadece cenazelerin defin zamanlarında köy mezarlığının kullanıldığının tespit edildiği, ... Mahallesinden ayrılarak ... Mahallesine bağlanan kısımda yaşayanların bağ, bahçe, çiftçilik ve hayvancılıkla uğraştığı ve nüfusun burada yoğun olduğu, ... adının eski ve kullanılmayan yerleşim yerini işaret ettiğinden kargo, ambulans, 112 gibi kurumsal hizmetler ile dışarıdan gelen vatandaşların eski yerleşim yerine gitmelerine sebep olduğu tespitleri üzerine dava konusu işlemlerin tesis edildiği anlaşılmıştır.

İlgili mevzuat incelendiğinde; 5393 Sayılı Kanun'da ifade edilen ortak alanlara ad verme hususu belediye meclisinin görevi olarak belirtilmiş, ancak ad vermede uygulanacak kriterler hakkında ise herhangi bir hüküm getirilmemiş, konu belediye meclisinin takdirine bırakılmıştır. Belediye meclisine tanınan bu takdir yetkisinin kullanımının ise mutlak ve sınırsız olmadığı, kamu yararı ve hizmetin gerekleriyle sınırlı olduğu ve bu yönden yargı denetimine tabi bulunduğu idare hukukunun bilinen ilkelerindendir. Başka bir ifadeyle, söz konusu ortak alanlara ad verme hususunda idareye tanınan takdir yetkisinin kamu yararı ve hizmet gerekleri ile şehircilik ilkeleri doğrultusunda kullanılması gerektiği tartışmasız olup, idarece takdir yetkisi kullanılırken, belirli ölçütler çerçevesinde makul ve meşru sebepler dikkate alınarak karar verilmesi gerekmektedir. Ad verme işlemleri bakımından takdir yetkisinin denetiminde 31/07/2006 tarih ve 26245 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmeliğin 24. maddesinde belirlenen genel çerçevenin yanında idare hukukuna hakim olan ilkelerin de dikkate alınması gerektiği hususunda kuşku bulunmamaktadır.

Bu durumda, ilgili mevzuata uygun ve idarenin takdir yetkisi sınırlarında, kamu yararı da nazara alınarak tesis edildiği anlaşılan dava konusu işlemlerde hukuka aykırılık görülmemiştir.

Bu itibarla, davanın reddi yönündeki ... İdare Mahkemesi kararına yönelik istinaf isteminin kabulü, İdare Mahkemesi kararının kaldırılması, dava konusu işlemlerin iptaline ilişkin temyize konu Bölge Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle;

1. Temyiz istemlerinin kabulüne,

2. ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının BOZULMASINA,

3. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın yukarıda belirtilen Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesine gönderilmesine,

4. Kesin olarak, 11.03.2025 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Kazancı Elektronik ve Basılı Yay. A.Ş.ne ait Kazancı Hukuk Otomasyon veritabanından alınmıştır. © Tüm Hakları Saklıdır.